

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előzetési árak:		Vidékre külvé:	
Helyben:			
Évi előzetes	10 kór. — 50.	Egy előzetes	16 kór. — 50.
Fél évi előzetes	5	Fél előzetes	8 kór. — 25.
Negyed évi előzetes	2	Negyed előzetes	4 kór. — 12.
Égy óra előzetes	1	Egy óra előzetes	2 kór. — 6.
	Egyösszesen ára 4 fillér.		

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Politikai rovatvezető: **Dr. BOROSS LAJOS.**
 Felelős szerkesztő ideiglenesen: **SZÉKELY IMRE.**
 Adósk: **HOFFMANN** és **KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hat hasabok petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többnapos megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

A függetlenségi párt egysége.

decz. 9.

A ki a mi pártunknak ellensége, az a magyar haza függetlenségének is ellensége. És bizony ezek nagy számmal vannak mindenfelé. Nagy örömmel, vigasságra készültek már a minap ezek a mi ellenségeink, hiszen már bomladozni látták az egységében erős kurucz táborát. Hiábavaló lett volna hát negyedféltizedet kitartó küzdelme, a legjobb hazafiak önfeláldozó buzgalma: a kik egyetértének abban, hogy a fegyvert nem tehetik le kezükből, míg Magyarország függetlenségét ki nem vívták, azok egy végzetes estének szerencsétlen félreértései miatt ezentúl szemben álljanak egymással csak azért, mert egyrészt az obstrukció, más részük pedig a rendes harcsmódor fegyvereivel ostromolja mindannyiok politikai gyűlésének tárgyát a 67-es közös ügyes alapot!

A becsületes negyvennyolczas meggyőződésű magyaroknak a jelen szomorú helyzetben nagyobb bánatot, halálos ellenségeinknek nagyobb örömet semmi sem okozhatot volna, mint a függetlenségi párt kettéválása.

Pedig ez a gyászos szakadás már bekövetkezőben volt s be is következett volna, ha az isteni gondviselés

olyan férfival nem ajándékozta volna meg nemzetünket és pártunkat, mint a milyen éppen a mi városunk, Debreczen 1. kerületének nagynevű képviselője s az országos párt tiszteletbeli elnöke **Dr. Thaly Kálmán!**

Mindég büszkén veltük őt mi magunkénak. Hiszen kevés híján egy negyed század óta képviseli városunkat az ország és a magunk dicsőségére. Elévülhetetlen érdemei némi elismerésül csak most májusban tisztelte meg magát ez ősi magyar város azzal, hogy az ősi kurucz idők nagy történet íróját diszpolgárai sorába iktatta. Sok és erős kapocs köti a mi szívünket össze az ő nemesen dobogó szívével, de az a kiváló nagy érdeme, amit a mult héten kifejtett fáradtságos munkájával szerzett magának a haza függetlensége iránt, a régi kapocsokat még jobban megerősítette.

Mert elmondhatjuk immár, hogy ha a f. hó 1-jén tartott pártértekezlet alkalmával az elnökség által előterjesztett határozati javaslat eredeti szerkezetében maradt volna, a párt szakadás kikerülhetetlen lett volna. A dr. Thaly Kálmán bölcsessége azonnal felismerte a fenyegető veszedelmet, hála annak az osztatlan nagyrebcsü-

lésnek és bizodalomnak, melylyel őt a pártnak minden egyes tagja körülveszi, neki sikerült olyan módot találni, mely a párt együtt maradását lehetővé tette. Az ugynevezett harcziások és az ugynevezett békések, akik azonban mindannyian és egyformán lankadatlanul kívánnak tovább küzdeni Magyarországot függetlenségeért és a magyar nyelv diadaláért; egyaránt vezéröknek tekintik Thaly Kálmánt, mindkét árnyalathoz tartozó képviselők őt kérték föl a magok külön értekezletének vezetésére. De az ő szerencsés keze vezette az általános pártértekezletet is, a melyen a maga pártatlanságával és muló villongásokon felül emelkedő igazságérzetével teljes tizenegyórán át ugyszólván megszakítás nélkül teljesített fáradtságos elnökösködés után, sikerült neki a párt egységet megoltalmaznia.

És ha ezen az értekezleten még sokan megmaradtak is ama nézetök mellett, hogy a jelenlegi parlamenti harcsmódor abban hagyása az u. n. békefeltevélekkel nincs eléggé indokolva, ezeknek a párttagoknak tisztahazafiságát és törhetetlen párthűségét is megvédte a mi szeretett kurucz vezérünk minden támadás ellen úgy, hogy nincsen

Carafa első executiója Debreczenben 1686.*

Irta: **Zoltai Lajos.**

Mint kitörni készülő iszonyu vihar előhírnökei, úgy érkeznek 1685. őszén a körülöttünk táborozó három vagy négy rendbeli armádiák fenyegetéssel teljes követelő levelei. Onodból negyvenezer kenyérnek, háromszáz vágómarháznak, harmincz hordó bornak bevitelét kívánják, Schulz generális kvártély pénzt harmincezer forintnál többet követel rajtunk. Atyánkfiai nehezen szabaddultak mosi is a kezéből. Kétséges és reszkető szívvél várja idehaza a község: mi vigasztalót hoznak követői Caprara generáltól a kihez pártfogásért küldötték azokat.)

A választ nem ismerjük; de a nem soká elkövetkezett események borzalmas részletekben állanak előttünk. Ezután kiálthattak csak hangos jajszóval a halálra győ-

* A „Magyar Gazdasági történelmi Szemle” nemrég megjelent novemberi füzeté folytatja Zoltai Lajosnak „Debreczen a török uratom végén” című dolgozatának közlését. Innen vesszük át ezt a szakaszt.

1) A debreczeniek panaszos levele Apaíhoz 1685 okt. Török—Magyar okmánytár IX. 97 l.

tört debreczeniek a prófétaival. „Vagyon e olyan bánat, mint a miénk!” Rettenetes megpróbáltatások idejét éltek át, amikor új császári generális „ült a fejökre”, — a kinek neve hasonlatos hangzása a Capraraéhoz, de a kinek szíve leike hasonlithatatlanul durvább kegyetlenebb mint amaze. Carafa a ez a kincssóvár hóhér, kinek emlékefelelem, gyűlölet és átok kísérté Debreczenben is. Carafa sajtolta ki Debreczentől a legnagyobb sarcot, amelyet ez a város valaha fizetni volt kénytelen telhetetlen hatalmasoknak Székely Antaltól, Schvendi Lázártól kezdve Paskievicsig; Carafa Antal gróf ez a kegyetlen módszerrel zsaroló talián, — mintha az erőlestelel romlott Roma valamelyik vérengző proconsula volt volna az ideálja!

Vezénylete alá 1685 őszén Szücs István szerint 4000 német s kuruczból la bancezá csak az imént átváltozott Petneháznak 3000 magyarja tartozott. E csapatok Debreczen és Szatmár vidékét kapták téli szállásul. Nosza Carafa a hadi biztossággal egyetértve a téli hat hónapra, havi 80,000, így összesen 480,000 német forintnyi rengeteg katonatartási adóval terhelte meg egyedül Debreczent, aminek okául — ugyancsak

Szücs István szerint azt hozta fel, hogy a debreczeniek a reájuk kivetett eles szállítását Thököly fellüése óta a császárseregek számára elmulasztották. Hogy ez a vad mennyire aaptalan, világos az eddig elmondottakból.

Ilyen okot Carafa csak rosszhiszeműleg, az ő jelleméhez illő hamis ürügyül hozhatott fel a debreczeniek ellen. Ismeretes leveleiben ezt a „bünt” nem is róvja fel a terhükre. Carafának elég volt, ha a nyers hadi jogra támaszkodhatott.

A debreczeniek e rettenetes adófelvételére ellen Bartha Boldisár főbíró küldötték Leopold császárhoz, hogy fejedelmi szíve könyörüljön meg a koldusbotra ítél varoson, „miután lehetetlenség rájuk nézve megfizetni azt, amire felelemből rá kellett állaniok.” Ezt magának Carafának egyik leveleiből tudjuk, amelyet Szatmárról Dietrichstein F. herczeg főudvarmesterhez írott 1686 jan. 5-én.

A herczeg és Carafa között Debreczen és Szatmár megsarczoitása ügyében esett levélváltás²⁾ érdekes adatokkal világít be ennek a „pedans zsarnoknak sötét lelkebe.”

²⁾ Carafa levelezése D. herczeggel. A bécsi állami levéltárból közli Thallóczy Lajos Tört. Tár. 1895. 594 stb. II.

ma a független pártnak egyetlen tagja sem az országgyűlésen, sem az országban, aki ne áldaná az istent, hogy ezekben a könnyen végzetessé válható vitákban olyan embert állított a párt élére, mint a mi fényes büszkeségünk dr. Thaly Kálmán!

Kenyeret!

dec. 9.

Figyelemmel lestük a programját, vártuk valami biztatást a Hieronymi kereskedelmi miniszter programbeszédjéből is, de legislegkívánesebben az új közoktatásügyi miniszter nyilatkozatait lestük. És megismertük az ő gondolkodását is a vége: a reménytelenség. Ezek az elhangzott beszédek lerombolták a legkisebb kertyavárát is a reménységnek s a si ár valóság tisztán mutatja, hogy a tisztviselők és a tanítók nyomorának nincsen vége és nem is lesz egyhamar vége.

Tisza István az osztó igazság erejét hívja segítségül és nem akar ugrani a sötétbe. Berzeviczy Albert azt feszegeti, hogy az allamosítás nálunk nem égető kérdés s aztán a felekezetek elég hazafiasak; s hol a hazafiság hiányzik, megfelel az erősebb ellenőrzés is.

Csodálatos dolog, hogy ezek az urak mind ott ültek a kormány gyűlései mellett akkor is, a mikor a tisztviselők fizetésrendezése „é g e t ő k é r d é s” volt. Ott ültek akkor is, amikor a közigazgatási tisztviselők, a felekezeti és községi tanítók kérték igazságot, és várták az egyenlőséget. Ott ültek, látták és hallották a felháborodást, hogy az állami tisztviselők morzsái mellett ezeknek

semmi sem jut és számba sem vették, hanem az akkori kormánynak javaslatát éljenezték. S hogy az operett még teljesebb legyen, Lukács László pénzügyminiszter minoen legkisebb módosítás ellen tiltakozott, mert a javaslat — szerinte — oly tökéletes, hogy azt könnyelmű módosításokkal megbolygatni nem lehet.

És ugyanaz a Lukács László ma visszavonja a javaslatot, mert az osztó igazság a t ő b b i érdekét elhanyagolta.

Hát tisztelt urak, az ilyen előzmények után ne vegyék vétekkül, ha mi önöknek nem hiszünk. Nem hiszük, hogy ezt a javaslatot újra dolgozva ismét beterjesztik; nem hiszük, hogy a kishivatalnok nyomora iránt részvételt volnának: nem hiszük, hogy még annyira is igyekezzenek az igazságot és a méltányosságot szolgálni, mint elődeik. Hisz ha a törvényjavaslat olyan volt, amelyik az önök felfogását ellenkezett, miért nem nyilatkoztak akkor, mikor beterjesztették?

Különös ország is ez a Magyarország! Kifogástalan, intelligens uri emberek kezében van a kormány gyűlése. Tudás, nagy műveltség sem hiányzik s ha tarsaságban, sajtóban megszólalnak, egyaránt azt vallják, hogy a közműveltség emelése a legfőbb öhajításuk. A nagy méltóság sem szédíti el őket, sőt keresik a népszerűséget, megbecsülik a munkás embert. De azért, ha arról van szó, hogy enyhíteni kell a nyomort, hogy aldozni kell a kultúraért, megmaradnak az elméleti téren s a gyakorlati élet marad a maga ázsiai sötétjében.

Mi lehet ennek az oka? tudakolják mindenké. Oh, ne kutassák, hisz ezt a vak is látja. Az allamosítás azért veszedelmes, mert . . . mert a nemzeti szavazatokra is szükség van a nemzeti követelések elnyomásával. Az a bársonyszek egy egy véres ostrommal elfoglalt várnak a szinbo-

luma s a győző a heves küzdelem után könnyelműen kockára nem teheti. Az erőkre szükség van; a szegény tanító minisztert nem buktat, tehát nyomorogjon tovább!

Ne áltassuk tehát magunkat semmiféle ábrándokkal. Fogjunk kezét és kezdjük elől a harcot. Egyesüljünk és egyetlen iskola embere se húzza ki magát ebből. Sőt álljanak ide a tanfelügyelők is. A hatalmasok fülét ugzan sérti a szabad szó. sérti a méltóság, de ezzel most ne törődjék senki. Elegen vagyunk, hogy tömegünkkel is tünethessünk, de emellett hol van az a testület, hol az a kar, amely azon az értelmi színvonalon állana, amelyen a mi t ő m e g ű n k áll?

Igaz, hogy a napirendről lekerült törvényjavaslat óriási űrt ázott a középiskolai tanár és az elemi tanító fizetése közé; de az is igaz, hogy a javaslat most ha veszélyben van, a magasabb iskolák emberi érdeke szenved a legtöbbet. És ez elég tisztán mutatja, hogy egy kormány felületes és lekiismeretlen muokája miképpen omlik össze, tehát arra az alpra többé nem szabad felépíteni. Ha ez a javaslat még egyszer felszínre kerül, annak akkor a t ű r t ő emberek egyetértésében meg kell tisztulni.

Elvégre tanítással foglalkozunk mind s ha az elemi iskola nem áll európai színvonalon, bizony a középiskola sem felelhet meg a hozzáfűzött reményeknek. S ha az az egyszerű gyári munkás akkor is azonosítani tudja az érdekét a nyomorultabb munkással, mikor neki jólmegy dolga, ne legyen meg ez az érdeklődés miközöttünk? Tudja meg mindenki, hogy ettől féltek mindig a nagyok s ettől félnek ma is, mert ez az igazi szocializmus.

Küldn-külön elegat hajlongottunk, próbáljuk meg most az egyesült erőt.

De jellemző ez a levelezés Debreczen város akkori közállapotjára nevezve is.

Látjuk, hogy meg Bécsben is elszörnyűködtek a debreczeni adó magasságán s voltak az udvar körül olyanok, akik az adó merseklését s a fizetési feltételek könnyítését öhajtották — és jobban szerették volna, ha Debreczen Caprara tábornokra és Belchampra bizatnék. Legalább Dietrichstein herceg ilyen tanácsot adott Carafának. Nem csak azért, mert nem akarta, a meg egészen meg nem puhított Erdélyt felingereini, amelylyel a török hata megett ép ekkor tárgyalások folytak a császár pártfogása felől; hanem más szempontból is. Ugyanis alig elképzelhetőnek tűnt fel előtte, hogy egyetlen város, ha meg oly nagy határral dicsekedhetik is, ekkora összeget megbirhasson. Annival inkább, mert a herceg úgy volt értesülve, hogy Debreczennek forgalma megakadt, kereskedelmét a háboru megbénította; szántó-vonó jószágai pedig pusztulás veszedelmében forognak. De nem is helyes — írja tovább Carafának — egyszerűen mindent elvenni tőlök. Jobb, máskorra is hagyni valamit, — már csak azért is, mert a szomszédos helyek megszállása Debreczen segítsége nélkül meg nem kezdhető. Ugy kell tehát velek banni, hogy a debreczenieknek, nem különben a többieknek ő felsége, a császár oltalmában nagyobb könnyebbségek legyen, mint a törökök alatt és inkább kíváncsozzanak a császár, mint a szultán uralma alá.³⁾

Az udvarnál talán mások által is képviselt és támogatott ez előrelátó és engedékeny felfogásnak tulajdoníthatjuk a kamara elnök és a főhadbíztos részére adott ama

³⁾ U. o. 595 és 597 II. Jan. 27 és márczius 7. kelt levelek.

megbizást, hogy a fizetendő adóra nézve tárgyaljanak a debreczeni küldöttekkel. A hogy a herceg értesült 100,000 birodalmi tallérban a már ekkor (márcz. 7.) kifizetett 85 ezeren felül meg bizonyos mennyiségű búzában meg is egyeztek; de kérdés: teszi hozzá D. herceg — I. M. (Ő Felsége?) elfogadja-e ezt az egyességet?⁴⁾

Bizony nem fogadta el! Holott még 1685. decz. 1-én is a király maga írta Apafi panaszos levelére azt, hogy méltatlankodva értesült ebből a császári katonaságnak Biharvármegyében elkövetett kihágásairól és zsarolásairól; tisztjeit pedig a katonai fegyelem szigorú fenntartására utasítja. Holott a debreczeniek által már kifizetett 85 ezer tallér majdnem akkora volt, mint az a százezer tallérnyi adó, amelyet a bécsi udvar az 1685-ben folytatott egyezkedések során a királyi védnökség évi díja fejében Erdély országotól követelt.⁵⁾

Carafa tehát szabad kezét nyert az ő kéréseivel szemben folytatására. Hiszen Dietrichstein herceg Bécsből nem ismerhette Debreczenet úgy mint Carafa, ki személyesen megfordult benne és úgy találta, hogy „sokkal többet is adhat.” „És mindenki tudja — írja gonosz czinizmussal — hogy egy város, amely háromezer (?) házból áll, a mely csaknem mind (?) kereskedő, többet fizethet, mint egy falu.”⁶⁾

És olyan rózsás színben festi leveleiben Debreczen állapotját, mintha e várost törökök, labancok soha nem fosztogatták, soha nem sarcozták volna. A debreczeniek „lamentálása,” hogy a háboru miatt sok kárt

⁴⁾ U. o. 597. I.

⁵⁾ Alvinczy Péter Okm. tára I. 37 és 167 II.

⁶⁾ Carafa levelezése. 597 I. Carafának Sz. Jobbon febr. 13-án kelt levele.

szenvedtek, hogy kereskedelmök elől az ut elzárattott — szerinte — „nem igaz”.

Mert a háboru még gazdagabbá tette őket. A háboru miatt is Bécsben, Törökországgal, Erdélylyel és Lengyelországgal kereskednek. Ez az ember is épen mint Strasoldó ezt mondja: a Tiszántul mozgó felkelők nagyobb része feleségeiket, ingóságait és mindent, amit zsákmányoltak, Debreczenben helyezték és rejtették el. Nincs haz — ugymond — a városban, ahol 4—5 ur ne tartózkodnék. A környéken elpusztult városok és falvak népe is Debreczenbe vonult. Ah! szinte hihetetlen mennyi nép van ott!⁷⁾ Így meggyarázta meg Carafa a bécsiek előtt debreczeni rabló fosztogatásainak szerzetelenségét.

Szükséges kimélni a debreczenieket, hogy minden évben adhassanak valamit. Ez az okosabb és szelidebb lelkű főudvarmester értelme. Carafa erre is hozza méitő logikával felelt:

„Ő felsége azokból az ezredekből, amelyeket fenn kell tartanom, helyezzen át egy párt az örökös tartományokba és azonnal könnyíteni lehet a városon . . .” A ravasz róka jól ismerte a haditanács eszejárását. Tudta, hogyha tehetné a hadi kormány, míg több ezredet is Magyarországgal tartatna el.

„És mire becsüljük — folytatja tovább — a mi Debreczenünket, ha Várad a török kezében van! Csodálkozom is a felett, hogy az ellenség látva azt, hogy nem tudja megvédelmezni, nem perzseltte fel inkább, semmint megengedje, hogy nekünk is nagy adót fizessen . . .?” (Vége köv.)

⁷⁾ U. o. 598. I. Szatmáron márc. 28-án kelt levél.

* Ugy anezen levél.

Egy szívvel egy akarral és egyszerre kiáltuk oda annak a frázisokat dobálózó kormánynak:

— Kenyeret!

Palusi tanító.

Egyház és iskola. Reformátusok konventje.

— Saját tudósítónktól. —

Decz. 9.

Az ev. református egyház ma reggel kezdte meg rendkívüli egyetemes konventjét a Lónyay utcai gimnázium disztermében. A konventnek két nagyfontosságú tárgya van: az egyik az 1848. évi XX. törvények végrehajtására vonatkozik, a másik pedig annak a törvénytervezetnek végleges megállapítása, amelyet a jövő esztendőben tartandó zsinat lesz hivatva szankcionálni.

A konventen megjelentek: Tisza István gróf miniszterelnök, Bánffy Dezső báró egyetemes főgondnok, Hegedüs Sándor főgondnok, Kiss Áron, Kun Bertalan, Antal Gábor, Bartók György püspökök, Vecsey Tamás és Dókus Ernő udvari tanácsosok, Dégenfeld József gróf, Bernath Elemér debreczeni itéletbíró elnök, Károly József orsz. képviselő, dr. Nagy Dezső egyházi ügyész, Petri Elek, Szóts Farkas, Kovács Albert theologiai tanárok, Koncez Imre, Fejes István, Baksay Sándor, Széll Kalmán, Kadácsy György esperes stb.

A konvent délelőtt tíz órakor vette kezdetét Kun Bertalan püspök ajtatos imádságával. Ezután báró Bánffy Dezső elnök üdvözölte a konvent megjelent tagjait s megnyitotta a tanácskozást.

Zsigmond Sándor az 1848. XX. törvények végrehajtásáról szólt jelentést adja elő. A múlt év novemberében tartott konvent ugyanis felhatalmazta a két protestáns egyházat közös érdeklő ügyekben kiküldött vegyes bizottságot, hogy az 1848. XX. törvények végrehajtása dolgában tanácskozzék és tanácskozásai eredményéről jelentést tegyen.

A vegyes bizottság ennek megfelelően az év január havában ülést tartott és két albizottságot küldött ki. Mind a két bizottság elvégezte munkáját. A sérelmek, amiket a két bizottság felsorol: a jogtalan hittérítésre, a protestáns hitoktatás megakadályozására, a protestáns hitelvekkel ellenkező vallási cselekményekre való kényszerítésre, a temetők használatára és a jogellenes megadóztatásra vonatkoznak. A vegyes bizottság végül indítványozza, intézzenek felterjesztést a kormányhoz és a törvényhozás s felsorolván a sérelmeket, kéri az 1848. XY. t.-c. tüzetes végrehajtását.

A kiküldött vegyes bizottság kéri a konventet, hogy a munkálatot a további tanácskozások alapjául fogadja el s adja meg a bizottságnak a felhatalmazást a kormányval megindítandó tárgyalások megkezdésére.

A konvent a füzetnyi munkálatot vita nélkül elfogadta s felhatalmazta a bizottságot a kormányval való tárgyalások megkezdésére.

Ezzel a konvent végzett az 1848. XX. t.-c. végrehajtására vonatkozó ponttal és áttér a zsinat elé terjesztendő törvénytervezet tárgyalására. Ma csupán a tervezet első pontjait tárgyalták, amelyeket némi stiláris módosításokkal elfogadtak. A konventet holnap folytatják.

A pótló lelkész képesítő vizsgák — mint annak idején megírtuk, f. hó 6-án folytak le Kiss Áron püspök és gr. Dégenfeld József egyházk. főgondnok elnöklése alatt. Most már azt az örömdetes eseményt is jelenthetjük, hogy a vizsgálatok sikere a legnagyobb mértékben kielégítő.

Ünnepi istentisztelet. Vasárnap decz. 13-án d. e. 9 órakor a „Bethlen Gábor kör” látogatása alkalmából ünnepi istentisztelet lesz a főiskola oratóriumában, melynek sorrendje a következő: 1. Felálló ének 37. dicséret 1 verse. 2. Közének: XC. zsoltár első verse. 3. „Téged hiszünk”, Bognártól. Éneklő a főisk. énekkar. 4. Imádkozik Göde Lajos hittanhallgató, a budapesti Bethlen Gábor kör tagja. 5. Egyházi beszédet mond Harsányi Pál debreczeni senior. 6. 76. dicséret. Férfikarra Sz. Nagy Károlytól. Előadja a főisk. énekkar. 7. Közének: 179. dics. 10. verse.

Kiss Áron üdvözlése. Az igazfalvi hívek vasárnap avattak fel új templomukat, s ez alkalmából táviratilag üdvözölték Kiss Áron püspököt, egyben támogatását kérve egyházuk számára.

A pótló és javító érettségi vizsgák ezidén a tiszántúli egyházkerület összes gimnáziumai részére Hódmezővásárhelyen tartatnak meg. A szóbeli vizsgálatok december hó 21. és 22-ik napján fognak lefolyni. A kormányt Farkas József budapesti theologiai akadémiai tanár fogja képviselni.

A hittanszaki önképző társulat ma tartja rendes heti gyűléseit, melyben a tegnapi válaszmányi gyűlésről — a legényosztásról — tesznek jelentést s a december 13-iki országos protestáns estély nagy rendező bizottságot alakítják meg. A műsoron szerepel azonkívül szavaltat, predikációi imádkozás és ének.

A debreczeni ev. ref. egyház gazdasági bizottsága december hó 10-én d. u. 3 órakor az egyház tanácstermében ülést tart. Tárgy: folyó ügyek.

Harmadéves bakák halála.

Kiszolgált katonák Kossuth Ferencnek.

(Saját tudósítónktól.)

A függetlenségi párt állásfoglalását az egész országban helyesléssel fogadták és a magyar nemzetet a pénteki párthatározat újból és szorosabban csatolta ahhoz a párthoz, amelyik régi idők óta leginkább szívéhez kötött.

Az ország minden vidékéről, a magyar nép minden rétegéből érkeznek az üdvözlő táviratok a függetlenségi párthoz és annak elnökéhez, Kossuth Ferenchez. — Hálával, elismeréssel, dicsérrel emlékeznek meg a függetlenségi párt önzetlen, kitartóan szívós küzdelméről és az egész ország érdekében hozott határozatáról.

Az üdvözlő táviratok között kiválik egy,

amely a törvénytelenül visszatartott katonák háláját tolmácsolja. A szegedi Mária Terézia laktanya kiszolgált és törvényes időn túl benntartott katonái üdvözlő levelet küldtek Kossuth Ferencnek. A levélben hálával és elismeréssel emlékeznek meg a szegény elgyötört katonák a függetlenségi nemzeti küzdelméről. Az érdekes levél így szól:

Kossuth Ferenc urak, a függetlenségi és 48-as párt elnökének.

Nagyságos pártelnök ur!

A Nagyságod elnöklése alatt álló politikai párt pénteki határozata őszinte örömmel és hálával tölt el bennünket. A Mária Terézia-laktanyában szolgáló katonák, akik idejüket már kitöltötték, de a katonai kormány rendeleteiből benntartattak, hálával emlékeznek meg arról a hosszú, kitartó és önzetlen küzdelemtől, amelyet a Nagyságod vezetése alatt álló párt a magyar vezényleti nyelvért, a magyar nemzet katonái jogaiért annyi önfeláldozással oly hosszú ideig folytatott.

Mi is magyar emberek vagyunk. Magyar a testünk, a magyar földből sarjadtunk mi is. Miként ne éreznénk mi együtt azokkal, akik a magyar jogokért szállottak síkra? De az áldatlan viszonyok úgy hozták magunkal, hogy a nemzeti küzdelem kárát nagy részben nekünk, a szolgálatban álló katonáknak kellett megfizetni. Szívesen viseljük mi ezt a súlyosan reánk nehezedő terhet, hogy ez év végéig, december hó végéig viseljük az egyenruhát, a fegyvert. De eljött December hónapja és az újonczok bevonulására meg mindig nem volt semmi remény. Az elhagyott otthon, az egyedül maradt család, a használatlanul heverő szerszám gondolata nem hagyott nyugodni bennünket. És fenyegetőleg következett az új év, amely, ha a parlamenti küzdelem folytatódik, egyenruhában látott volna bennünket.

A függetlenségi párt fentebb határozata ettől a rémtől, egy újabb katonai veszedelemtől mentett meg bennünket. És ezért fogadja Nagyságod és nagyrabecsült pártja őszinte, szívből jövő köszönetünket és hálánkat.

Eljön még az idő, mikor a nemzeti jogokért eredményes harcot folytathatunk. Ott fogja akkor találni Nagyságod

a Mária Terézia-laktanya.
kiszolgált bakáit.

Az egyszerű hangjával is oly megható levél nagy örömet okozott Kossuth Ferencnek és ez a levél egyike a függetlenségi párt legszebb jutalmának a hosszú nemzeti küzdelem fáradságaért.

NAPI HIREK.

Hanke Lajos gyámpénztárnok fegyelmi ügye.

— A belügyminiszter döntése. —

Debreczen, dec. 9.

Élénk emlékezetében van még a közönségnek Hanke Lajos volt városi gyámpénztárnok esete.

Pár hó előtt a gyámpénztárban a szokásos havi vizsgálatot tartották meg és ez alkalommal a vizsgáló bizottság elnöke két

HRABÉCZY ANTAL

fehérnemű gőzmosó és vasaló intézete

MEGNYILT Széchenyi-utca 42-ik sz. a.

tekeres pénzt talált, mely le volt pecsételve és amelyben 20 koronás aranyoknak kellett volna lenni.

A pénztárvizsgáló bizottság elnöke az egyik tekerest felbontotta és legnagyobb meglepetésére a 20 koronás aranyak helyett 20 filléresket talált. A másik tekeresfelbontása után hasonló felfedezésre jutottak a vizsgálóbizottság tagjai, abban is aranyak helyett 20 filléresket találtak.

A felfedezett hiányról, mely 3000 koronát tett ki, nyomban jelentést tettek a polgármesternek, ki meg Puky Gyula főist pánt értesítette a gyámpénztárban talált hiányról.

Puky főispán Hanke Lajost másnap már felfüggesztette állásától és elrendelte ellene a vizsgálatot.

Hanke Lajos — ki montségoül azt hozta fel, hogy a két tekeres 20 fillérest valakitől kapta, de kitől nem tudja és abban a hiszemben vette át, hogy azokban aranyak vannak, — a 3000 korona hiányt másnap fedezte, úgy, hogy a gyámpénztárt veszteség nem érte.

Mindamellet a vizsgálatot megejtették Hanke ellen és a közigazgatási bizottság Hanke Lajost a legmagasabb pénzbírsággal, 1000 korona büntetéssel sújtotta.

Hanke a közigazgatási bizottság ítéletébe nem nyugodott bele, megfélebbezte a belügyminiszterhez.

A belügyminiszter döntése már ösmeretes. A miniszter ez ügyben hozott határozatát a mult héten küldötte le a főispáni hivatalhoz.

A miniszterhelyben hagyja a közigazgatási bizottság által Hanke Lajosra kirótt 1000 korona pénz büntetést.

Megemlítjük még, hogy Hanke Lajos volt gyámpénztárnok időközben, mialatt a vizsgálat ellene folyt, nyugdíjaztatását, kérte a polgármestertől, de a nyugdíjazás ügyében ez ideig határozatot nem hoztak, mert be kellett várni, mit határoz a közigazgatási bizottság és a miniszter Hanke fegyelmi ügyében.

Ez most már ösmeretes és legközelebb határoznak afelett, nyugdíjazták e Hankét, avagy továbbra is a város szolgálatában marad-e, mert az ítélet következtében, miután ez nem hivatalvesztésről szól, ez utóbbi is megtörténhetik.

A D. M. K. E. megalakulása.

A Délvidék ünnepe.

dec. 9.

Szegeden tegnap fényes ünneppel bontotta ki zászlaját a Délvidéki Magyar Közművelődési Egyesület. A magyar Délvidék impozáns részvételével tartotta meg az egyesület alakuló nagygyűlését, képviselve volt a székesfőváros és számos törvényhatóság, s a képviselőház tagjai pártkülönbség nélkül nagy számmal jelentek meg az ünnepen. Ott voltak: Apponyi Albert gr. Blaskovics Ferencz, Vojnich Sándor, Hammersberg Kászló, Sággy Gyula, Brázay Kálmán, Steiner Ferencz, Lendl Adolf, Lázár György, Rónay Ernő, Polczner Jenő, Kelemen Béla, Vásárhelyi László, Piukovics József, Günther

Antal, Sándor József, Botka Béla, Novák József, Apponyi a közgyűlés előtt való időt arra használta föl, hogy meglátogassa a Délvidéki gazda-egyesület által Szegeden alapított sváb konviktust. Ez a szép intézmény a Kálvária utczában van és tíz év óta évenként másfélszáz sváb diákot nevelnek és magyarosítanak meg benne. Apponyi gróft és vele volt képviselőket teljesen kielégítették a konviktus helyiségei, berendezése és kivált — ünnep lévén — az udvarban labdázó fiúk magyar beszéde. Piros. pozsgás, egészséges fiu valamennyi s ha az ember nem tudja, hogy bánási sváb falvakból kerültek ide, külsejükről, beszédükről azt hinné hogy tősgyökeres szegediek. Ilyen intézet még egy van Szegeden: a gyertyamosiaké, ez is virágzik, ebben is másfélszáz sváb fiut nevelnek.

Az új kulturegyesület közgyűlése a városháza dísztermében volt. A karzatot és lenn néhány széksort hölgyek foglaltak el s megjelent a gyűlésen a kulturegyesületek és a Délvidék küldöttségein kívül Szeged egész értelmisége. A már említettekön kívül megjelent Dellimanich Torontál vármegye, — Schmausz Szabadka és Kallay Albert Szeged város főispánja, Lung tanácsos a székesfőváros képviselőjében, Szentkláray Jenő, az Akadémia tagja, Herczeg Ferencz, a Petőfi-Társaság elnöke, Gelléri Mór, az Otthon irók és hírlapírók alelnöke és számos megyé és város küldöttsége. A közönségben sűrűn lehetett látni a magyar díszruhát, de nagy számmal a katonai egyenruhát is.

Megjelent a szegedi 46. gyalogezred, az 5. honvédegyalogezred és a 14. utászszázalaj tisztikarának küldöttsége, továbbá Janky és Kreybig nyugalmazott altábornagyok, Bokonyi és Mayer nyugalmazott tabornokok, Kerner nyugalmazott alezredes stb. Megjelentek az ünnepen az egyesület hölgybizottságának vezetői, Gerliczy Ferencz báróné és Rónay Jenőné. A díszterem képe a szép hölgyközönséggel és a férfiak színes, nagy tömegével impozáns volt.

A közgyűlés Rónay Jenőt, Torontál vármegye volt főispánját ültette az elnöki székbe, a ki szép beszéddel foglalta el helyét. A gyűlés kimagasló pontja Apponyi Albert gróf beszéde volt.

Személyi hir.

Kiss Aron püspök tegnap délután az ugyancsak tegnap kezdődött konventre Budapestre utazott.

Ki lesz a főispán?

Erősen foglalkoztatja a kedélyeket az a kérdés, hogy ki lesz a főispán. E nagyfontosságú állás betöltéséhez különböző kommentárt fűznek, de most már több mint bizonyos, hogy a z eddig emlegetett jelöltek közüleg egyik sem lesz a főispán, hanem valami új embert, valami tiszahuszárt hoz Debreczen nyakára Tisza István. Csak azután nagyon de nagyon meg ne járja vele. A főispáni kinevezést különben karácsonyi ajándékképpen tartogtja számunkra Tisza István.

Eljegyzés.

Tóth István építész, Debreczen közéletének egyik számottevő tagja eljegyezte Mayer Olgát, néhai Mayer Emil volt malom igazgató kedves leányát.

A szervezeti szabályzat módosítása.

A szervezeti szabályzat módosítását már a mult évben megkezdették, de miután

a tisztújításig azt befejezni nem lehetett, a kiküldött bizottság elhalasztotta. A városházán most felmerült a terv, hogy meg kell kezdeni a szervezeti szabályzat módosítását. Kovács József polgármester erre vonatkozólag már meg is tette a szükséges intézkedéseket és a módosításra kiküldött bizottságot még e hóban egybehívja, hogy munkálatait megkezdje.

Hajdúvármegye a miniszteriumhoz.

Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsága e hónap 16-án tartja rendes téli közgyűlését, a melyen bemutatják a miniszterelnök és a miniszterek átiratát is az új kabinetalakításra vonatkozólag. A közgyűlés tárgysorozatát ma délelőtt készíttette elő a vármegye állandó választmánya Rásó Gyula elnöklete alatt s a miniszteri leiratokra vonatkozólag kimondta miniszterint javasolja, hogy csak egy iratot küldjenek s abban az öszminiszteriumnak jelentsék ki, hogy hazánk törvényes korlátai között teljesíteni ömunkásságokban a miniszteriumot támogatni fogják. Tehát ez is feltételes üdvözlés, mint Debreczen városáé volt. Jó lesz ezt az öszminiszteriumnak figyelembe venni.

A színházi előadások kezdete.

A színházi bizottság holnapután d. u. 3 órakor ülést tart. A gyűlésnek egyik legfontosabb tárgya a debreczeni színházbérlok tömeges aláírásával ellátott körvénye, melyben azt kéri a tanácstól, változtassa meg előbb hozott határozatát és mondja ki, hogy az előadások fél 8 órakor kezdődjenek. A tanács határozatának megváltoztatása előtt meghallgatja a színházi bizottság véleményét. Hisszük, hogy a színházi bizottság figyelembe veszi a törzsbérlok jogos kívánságát és javasolni fogja az előadások kezdetének megváltoztatását.

A vármegyei telefon hálózat.

A vármegye téli közgyűlésén e hó 16-án határoznak a vármegyei telefon hálózat felállításának ügyében. A mai állandó választmányi ülésen javasolják az erősen közhasznú intézmény létesítését és pedig úgy, hogy a város járuljon hozzá az építkezési költségekhez 10 ezer koronával. Több mint 25 ezer korona esne ugyanis a város terhére, de méltányossági szempontból a megye megelégszik tízezer koronával. A többi építési munkálati költségeket a vármegye fedezi a javaslat szerint és pedig az ebadó jövedelmének felhasználásából.

A képkiallításról.

A debreczeni műpártoló egyesület öszitárlatát eddig közel 1350 ember látogatta meg az egyesületi tagokon kívül, akik tudvalevőleg tagsági jegyöket beépőjeggyül használhatják. Eddig mindössze 3 kép és egy szobor kelt el, de számos műtárgyra folytk az alkudozás. A műpártoló egyesület maga is több képet fog venni s kisorsolja tagjai közt. A kiallítás e hó 15 én zárul be.

A nőegylet kiállítása.

A debreczeni jótékony nőegylet szövetségi kiállításra és karácsonyi vásárjára nagyban folynak az előkészületek. A debreczeni ipar és kereskedelmi kamara kiállítási termét most rendezik be a kiállítás czéljaira, mely iránt nagy az érdeklődés.

A debreczeni vámház építése.

Nagyon sürgető kérdés, vajjon hova is építsék a vámházat. Előbb úgy volt tervezve, hogy a vasuti raktárak mellett lesz felépítve, azonban az érdekelt körökben általános a vélemény, hogy könnyebben megközelíthető helyen a városban kell felépíttetni a vámházat. Ebben az ügyben a kereskedőtársulat elnöksége s az érdekeltek az iparkamara elnökségével együtt tanácskozást tartani, a melyen előreláthatólag azt fogják kimondani, hogy új vámházat a mestani vámházépület telkén kell felépíteni.

Panasz a bérkocsisok ellen.

A közönség csak nem szűnik meg panaszkodni a bérkocsisokra, a kik a közönséggel szemben még mindig is nagyon kifogásolható eljárást tanúsítanak. De a rendőrséget sem akarják minden esetben respektálni s tegnap is egy bérkocsisgazda veszedelmesen megfenyegette a rendőröket, akik rendre intették valami mulasztás miatt. Sőt a kihallgatáson a rendőrtisztviselővel szemben is úgy viselkedett, hogy a rendőrség a legmagasabb penzbüntetésre ítélte a bérkocsist. Altalában a rendőrség kimondta; hogy a jövőben a garázda bérkocsisokat igen szigorúan fogja büntetni, hogy véget vessen a közönség nagyon is jogosult panaszának.

A szegényügyi bizottság ülése.

A szegényügyi bizottság hétfőn d. u. 3 órakor a városháza nagytermében Oláh Karoly tanácsnok elnöklésével ülést tart.

Hódmezővásárhely és a függetlenségi eszme.

Hódmezővásárhelyen vasárnap választották meg a törvényhatósági bizottság tagjait. A választásnál a függetlenségi párt fényes győzelmet aratott. A városnak nyolcz kerülete van s ezek közül hatban a füg. párt listája győzött, a másis kettőben pedig szinten több függetlenségi képviselő jutott be a bizottságba. A 70 tagú városi bizottságba 68 függetlenségi jelöltet választottak be. A bizottsági tagok választása iránt Hódmezővásárhelyt igen nagy volt az érdeklődés és több mint 2000 választó polgár szavazott le.

Halálozás.

Gáborjáni Szabó Kálmán és neje sz. Nagy Teréz kis leánya Jolánka egy es fél éves korában elhunyt. Holnap d. u. 3 órakor temetik Kórhág-u. I. sz. háptól.

Baleset a vasuton.

Diószegi Márton kabai lakos mikor visszautaztában Debreczenben vonatra akart szállni, leesett a koci lépcsőjéről a sinekre. Fejét betörte s eltörött az egyik karja is. Be kellett szállítani a közkórházba.

Meghívó.

A „Bikur-Cholim“ debreczeni betegsegélyző-egylet f. 1903. évi december 20 án, vasárnap este 8 órakor a „Frohner-szálloda“ éttermében saját pénztára javára, a helybeli kántor és énekkara közreműködése mellett jótékonycélú háléstélyt rendez. Egy teríték 2 korona. Felülfizetések köszönettel fogadtnak s hirlapilag nyugtáztatnak.

Elveszett

egy gyémánt fülbevaló. A megtaláló sziveskedjék azt a főkapitányságnál letenni, a hol illő jutalomban részesül.

Legszebb karácsonyi és ujévi ajándék.

A közeledő karácsony és ujév alkalmából kérem a n. é. közönséget, hogy bármennyű megrendelését mielőbb eszközölni sziveskedjék. Felvételek naponta boros vagy esős időben is délelőtt 9 órától délután 4 ig. Egyben felhívom a n. é. közönség szives figyelmét Platin nagyítás, aquarell Pastel és olaj festményeimre. Bármely kis és régi kép után életnagyságban és élethűen készítek 3 nap alatt (vidékre 8 nap) művészi kivitelű Platin nagyítást kerettel 12 kor. **Balkányi Antal fényképész** Piac-u. 81. Szpecialista gyermekfelvételekben.

Ne határozzon addig

hogy mit vegyen karácsonyi ajándékot férfi ismerősének mig meg nem tekinti az alföld legnagyobb tájék pipa metsző üzletét a városházával szemben a Debreczen söröcsarnok mellett, hol határozottan a legalkalmasabb ajándékokat talál férfiak részére.

Orosz galoschnik. (sárczipók) Békés Lajosnál.**A póttartalékosok behívása.**

dec. 9.

A közös hadügyminiszter rendeletet adott ki, hogy a póttartalékosokat, sőt a hol ezek kellő számmal nem akadnak, a tartalékosat is miután az öreg bakákat tovább nem tartatják bent, — január 4-ére hívják be huszonnyolcznapifegyvergyakorlatra.

A rendelet melyet december 7 én adtak ki, így szól:

A magyar korona országaiból egészen vagy részben kiegészülő csapatok és intézeteknél az év végével beálló részleges legénységváltás mindenesetre, tekintet nélkül a tartalékba való áthelyezésre vonatkozólag normális módon végrehajtandó előmunkálatokra, már ezidőszertől némely előkészítő intézkedést tesz szükségessé, mire nézve következők rendeltetnek el:

A monarchia belsejében elhelyezett csapatokhoz és intézetekhez az 1904-ben fegyvergyakorlatra köteles legénység január 4-re 28 napi fegyvergyakorlatra — az oda és visszautazás beszámításával — hívandó be, a mennyiben azonban görög keleti vallású legénység hivatik be, a behivas január 11 re és csupán 21 napra a következőleg korlátolt terjedelemben történik. Meg pedig: a) a lo vasságnál, a szekeres csapatoknál és a mentelepnél, továbbá a tabori tüzernél, a lovas útegosztályok legénysége és az összes többi osztályok hatótüzérei tehintében a csapat (osztály) parancsnoksága belátása szerint az 1903. december 1 én az előirt fényleges létszámban fennálló hiányok fedezése már január hónap folyamán szükségesnek látszik; b) az összes többi csapatoknál és intézeteknél, kivéve a vasuti és táviró-ezredet, abban a terjedelemben, a mint a szabadságolásra soron lévő legénység leszámitása utao fennmaradó tényleges létszám a normális szolgálatra (országolát, műhelyszolgálat) január folyamán nem volna elegendő. E behívások terjedelme ezért a helyi viszonyoktól függ és ezeknek megfelelőleg az illető hadtestparancsnokságok esetleg ezeknek utasításaihoz képest a katonai állomásparancsnokságok által állapítandó meg minden egyes csapattestre és intézetre vonatkozólag.

A fegyvergyakorlatra első sorban az 1904. évi legifjabb fegyvergyakorlatra köteles sorozási evfolyamatól kezdve oly póttartalékosok hívandók be, a kik sorszámuk s erint mint számfölöttiek, vagy kevésbé alkalmasak kerültek a póttartalékba. A hol ily póttartalékosok nincsenek, vagy nincsenek kellő számban, a tartalékos legénység is behívandó. A magyar királyi lötenyészto intézetek katonai osztályai a fegyvergyakorlatra kötelesek behívása tekintében a katonai felügyelőséghez fordulnak, amely a szükségletet közvetlenül annál a vonatosztálynál szerzi be, melynek tartalékába az illető katonai osztályok legénysége athelyeztetik. Az e szerint a mentelepek részére behívandó legénység fegyvergyakorlatának tartamára a katonai felügyelőség által megjelölendő katonai osztályokhoz lesz szolgálattételre beosztandó. A vonatosztályok törzskönyvi állományában ezen emberek leszámitása után még fennmaradó 1904. évre fegyvergyakorlatra kötelesek száma a közös hadügyminisztériumnak a vonatosztályok által december végéig közvgtlevül bejelentendő. A vonatosztályok által saját létszámban fedezésére nem hívandó be az a legénység, mely a meneskarból került ki. A tüzérsegi szertárakhoz fegyvergyakorlatra köteles és a mesterseghhez értő póttartalékosok vagy tartalékosok a dandárparancsnokság rendeletéhez képest ama tüzérdandár állományából osztandók be, melynek kerületében ezek az intézetek vannak. Minden fegyvergyakorlatra behívott legénység beszámítandó az előirt tényleges létszámba, melyet semmi esetre sem kell túlhaladni.

Táviratok.**A képviselőház ülése.**

A „Debreczen“ eredeti távirata.

Budapest, decz. 9.

A képviselőházban ma folytatták az ujonczjavaslat tárgyalását. A javaslathoz először **Kubik Béla** szólt, hosszasan érvelve ellene.

Gróf **Batthyány Tivadar** beszélt ez után a javaslat mellett. Örömmel konstatálja egyébként, hogy **ma már nincs obstrukció** (Ugy van! balról) de erre nincs is szükség, miután meggyőződése, hogy a szabadelvű párt magáévá teszi a kilenczes bizottság programmpontjait.

Elösmeri, hogy sok nemzeti vívmányt credményezett az ellenzék elmentállása, de ez nem csupán az obstrukció érdeme, miután az elért sikerek voltaképen a nemzeti párt programját is képezték.

Bíralja ezután a katonai kérdéseket. A hadkiegészítő kerületek felállítása éppen a magyarság javára elkerülendők, helyteleníti a magyar vezénylet nyelv behozatalának záros határidőre kikötését, mert még nincs előkészítve erre nézve a talaj. Óhajtja, hogy keresse meg a Ház s találja is meg a leghelyesebb kibontakozást,

Végül hosszasan foglalkozik az obstrukció miatt állítólag mellőzésben részesült **állami tisztviselőkkel és sürgeti azok fizetésének felemelését.**

Az öreg bakák hazabocsájtása.

— Öröm a kaszárnyákban. —

Decz. 9.

A debreczeni Pavillon kaszárnya tegnap óta hangosak; az öreg bakák örömdanájától hangosak falai, mert csak még egy pár nap s levethetik „a nyulbört”, amelyért most különösen megszenvedtek.

Rendelet érkezett ugyanis a 39. gy. ezredparancsnoksághoz, hogy azokat a bakákat, akiket a politikai állapotok miatt a három éven túl is bentartottak, de ez emberhó 20-án szabadságot adják.

Tíz nap az egész, amit az öreg bakák nyertek, mert január elsejével ugyanis szabadságot kellett volna a törvény értelmében mindnyájukat, de ez a tíz nagy is felér nekik egy kis főnyereménynek.

Hisz úgy voltak ők, mint az ártatlanul elítélt rabok, egyre remélték, hogy kiderül ártatlanságuk kieresztik börtönükből. De hiába; végül is belenyugodtak sorsukba s várták a büntetés idejének leteltét s a szabadulás óráját.

A szabadulás tehát 10 nappal előbb történt, mint már remélték, ez ért nagy a vigás a kaszárnyában.

Hogy miért történik ennek a tiznapnak odaajándékozása, az nagyon egyszerű. Kezdenek ugyanis a karácsonyi szent ünnepek, ilyenkor nyolcz-tíz napi munkaszünet szokott rendesen kijárni a katonáknak, sőt ha kéri, szabadságra is mehetnek ez időre.

Huszedikétől kezdve tehát csak már tisztogatásból áll a bakák munkája, a karácsony előtti napokig, miután azonban az öreg bakák a rendes szokás szerint felvannak szabadtíva az ily nemű munkák alól, ezért történik a leszerelés tíz nappal előbb.

A huszárokhoz nem érkezett azonban ilyen nemű rendelet s így azoknak az ujonczok berukkolásáig szolgáltniok kell.

Ennek az az oka, hogy náluk nincsenek póttartalékosok, mint a gyalogságnál, akiket szükség esetén behívják. A honvédséghez sem érkezett még meg a rendelet, de 20-án valószínűleg ezek szintén szabadságolva lesznek ép úgy, mint a közösök, mert az az akadály nem forog fenn, ami a lovasságnál, tehát szükség esetén január 1-én náluk is behívhatók a póttartalékosok.

SZINHAZ.

Műsor:

Szerdán: Szökött Katona (B bérlet)
Csütörtök: Simonyi obester (C bérlet)
Péntek: Simonyi obester (A bérlet)
Szombat: Simonyi obester (B bérlet.)

Bobherczeg. Ennek a népszerű operetnek tegnap este volt a huszonegyedik előadása Debreczenben, természetesen a czimszerepben Felhő Rózsi-val és természetesen pótszékes, zsufolt ház előtt, melynek közönsége tüntetésszerű tetszés nyilvánításokkal halmozta el kedvenczét, a bájos művészt, akit azonban az első felvonás végső jelenetében érzékeny baleset ért. Mikor ugyanis Kődelőttem, kőd

utánna kiáltással megrogt a királyi palota kőfaláról kifecszamította a lábát s bár a színházi főorvos Sarvry Gyula gyors segélyt nyújtott, a két utolsó felvonást betegesen kellett végig játszania.

Az igaz ujság.

Sekszor gondoitam már arra, hogy kellene szerkeszteni olyan ujságot, amely az eseményeket a maguk igaz valóságában írta meg. Meg is próbáltam a külső-belső képét kifirmáztatni. Megírtam a napi híreimet úgy, ahogy minden jónevelésű ujságíró teszi: tapintatosan, d szkreten, óvakodva, szóval, a hogy az idegeit kimélő előfizető megköveteli és megírtam úgy, ahogy az igazság követeli.

Ide írok egy parat. Egymásután a kétőt, tessék megítélni, okos dolog volna-e igaz ujságot szerkeszteni.

Eljegyzés. Szeghegyi Aladár, a kehidai aranyifjuság közkedveltségben álló tagja eljegyezte Földéhes János nagybirtokos szép es művelt leányát, Brunhilda kisasszonyt. A szép szerelmi frigyhez sok boldogságot kívánunk.

Ez a mai modern formula. Az igaz ujság ezt így írta meg.

Katasztrófa. Sulyos szarencsétlenség érte Szeghegyi Aladárt, akit könnyelműségéről, léhaságáról ismer egész Kehida, amelynek társaságában talán egyetlen jóbarátja sincs. A közkedveltségnek nem örvendő fiatal ur eljegyezte Földéhes Jánosnak, az uzsorapőreiről ismert birtokosnak csunya és műveletlen leányát Brunhildát, a családi katasztrófa közmegelegedést nem keltett.

Tessék egy másik hír.

Kitüntetés. Borissza Boros Jeromos rendőrkapitánynak a király ő Felsége a Ferencz József lovagrend közepkeresztjét adományozta. Boros Jeromos a közrendészet terén szerzett érdemeiért kapta a méltó kitüntetést.

Az igaz ujság ezt így írta meg:

Egy kitüntetés története. A király Boros Jeromos rendőrkapitánynak a Ferencz József lovagrend közepkeresztjét adományozta. Ez a kitüntetés a városban méltó felháborodást keltett. Egész Kehidán nincs kerrumpáltabb alak, mint Boros Jeromos, aki egy kis baksisért a legförtelmesebb erkölcselenségek előtt is szemet hunyt. Ezt a kitüntetést nem is az érdemeiért kapta. Régen elesapták volna, ha a főispán ur ő méltósága különös partfogásban nem tartja. Ezt a keresztet is a felesége révén kapta. Hiszen ismeretes, hogy a főispán ur a szép asszonyt . . .

De ezt már nem olvasom tovább, inkább ide iktatom a harmadik hírt.

Baleset. Mély és őszinte részvéttel haljuk, hogy kitünő íróársunk: dr. Hajnal Szabolcs, a Kehida és Vidéke jeles és érdemes szerkesztője, a sikos járdán elcsuszott és oly szerencsétlenül esett el, hogy bokájában esonttörést szenvedett. Az első segélyt dr. Zuhatag Lajos nyújtotta, aki a sérült lábára ideiglenes kötést alkalmazott. Népszerű íróársunkat a lakására szállították, ahol a leg gondosabb ápolásban részesül. Az orvosok remélik, hogy a beteg néhány het mulva teljesen felépül.

Ez szép és lojális beszéd. De nincsen ebben egyetlen egy igaz szó sem. A kunkurrens szerkesztő balesetét egy igaz ujság csak így írhatja meg:

Nemezis. Dr. Hajnal Szabolcsot, a Kehida és Vidékének csufolt ocsmányság szerkesztőjét utólérte a Nemezis. Ez az ur, aki

sohse jár egyenes uton, ma éjszaka zülött czimboráival valami lebujba ment. Hajnal Szabolcs a magyar ujságírásnak ez a szégyenfoltja, részeg volt, mint a tők, egy kőbe botlott es oly szerencsésen esett, hogy a lábát törte. Fajdalom, a bosszuálló és igazságos Nemezis ez esetben nem volt egészen igazságos. Mert sohse kínálkozott jobb alkalom, megmenteni a kehidai társadalmat ettől a testén ékelenkedő fekélyektől. Az lett volna a költő igazságszolgáltatás, ha Hajnal Szabolcs a nyakát törte ki.

Hát mit szólnak az igaz ujsághoz? Nem megköveznék az ujságírókat, ha így írta. Ugy-e, hogy az ilyen igazmondáshoznicsenek berendezve a kényes idegeink?

Ujváry Péter.

Vegyes hírek.

* Megszökött menyasszony. A hivatalos lap unalmas hírdetései, rendeletei és pályázatai között olykor olykor egész kis regényre akadhat az ember néhány szürke sorban. Ilyen például a vármegye hivatalos lapjának legutolsó számából átvett következő körözüvény is.

Veres Veron m. csáthi gajja tanyai lakos f. hó 24-én esküvője előtti napon hazulról eltávozott s azóta vissza nem tért, nyomozandó s feltalás esetén a hatóság értesítendő.

Zombori főszolgabíró.

Nem sok fantázia kell hozzá, hogy felépítsük a regényt a szép menyasszonyról, a csunya de gazdag vőlegényről és a kegyetlen szülőkről, akik el akarják szakítani a lányukat szíve választottjától, hogy ahhoz kényszerítsék, akik lelke mélyéből gyűlöli. A leányka azonban gondol meresztet és az esküvő előtt való napon megszökök. Szíve szerelmével vagy anélkül e ezt már tí döntések el írók és poéták, akik e kopott, de mindig új és érdekes téma feldolgozására vállalkoztak.

* Leütött gazda. Véres esemény színhelye volt tegnap este Kucsera Péter földmives tanyája. A gazdát ugyanis ismeretlen tettesek megtámadták és annyira összeverték, hogy eszméletlenül terült el a földön.

* Öngyilkos sertéskereskedő. Idősebb Vnss János sertésvágó, egyike a régi szegedi sertéskereskedőknek, sárnapi délelőtt Teleki-uteza 13. sz. a. lakásán öngyilkosságot követett el. A sertéskereskedőnek üzetei a folytonos zárlat miatt rosszak voltak, a mellett családi viszonyai is sok kellemetlenséget okoztak. Tegnap délelőtt tizenkét milliméteres revolverrel szíven lölte magát és rögtön meghalt. Hosszu levelet hagyott hátra, amelyben megokolja tettét.

* Férje elől a halálba. Titelről írják: Dekzemaer 3-án Mucsá Pal csurogi földmives feleségével féltékenységből összeperlekedett és lerészegedett. Ittas állapotban térve haza, felesége a férj haragjától való félelmében a régi Tiszaág vizébe ölte magát.

IRODALOM.

Vészkiáltások. Dr. Király Péter ügyvéd, a kinek publicisztikai működését jól ismeri a debreczeni közönség, Vészkiáltások czímen érdekes tartalmu könyvet ad ki, melyre a következő felhívást bocsátotta ki:

A magyar hazát fenntartó politikai nemzetnek, a „magyar nemzetnek” életfaját az erőszakos és ármanyos támadásoknak száz meg száz gyilkos fejszecsapása éri.

E csapások természetével, okaival, körülményeivel és elhárításának lehetőségeivel foglalkozom

„VÉSZKIALTÁSOK“

czimen kiadandó könyvben. Ennek a könyvnek kiadásához kérem a jók és igazak nem támogatását.

Megrendelések és előfizetések nálam — Debreczenben, Piacz-utca 46. sz. a. is esz- közölhetők és mindazoknál, kik tőlem e czélból gyűjtőivet elfogadni szivesek voltak.

A könyv terjedelme 1 kötet (14—16 iv). Ára füzve 2 korona, diszkötésben 4 korona.

Megjelenik a könyv 1904. évi március hó 15 én. Előfizetési ivetk és a megrendeléseket legkésőbb 1904. évi február hó 10-ig kérem kozzám juttatni, hoga a kinyomando példányok száma és szétküldése iránt tájékozva lehessenek.

Az előfizetők — lakásuk pontos közlése esetén a megrendelt könyvet bérmentve kapják meg.

Debreczen, 1903. november hó

Hazafias üdvözléttel

Király Péter dr.

Debreczenben,
Piacz-utca 46. szám.

Ajanljuk a jeles író munkáját aközön ség figyelmébe.

A posta és a karácsony.

A budapesti posta- és távirat igazgatóság figyelmezteti a közönséget, hogy a karácsonyi és ujvi rendkívüli csomagforgalom ideje alatt a küldeményeknek késedelem nélkül való kezelése csak úgy biztosítható, ha a közönség a csomagolásra és czimzésre vonatkozó postai szabályokat betartja.

Különösen szem előtt tartandók a következők: 1. Pénzt, ekszert mas tárgyakkal egybecsomagolni nem szabad.

2. Csomagolásra faláda, vesszőből font kosár, viaszos vagy tiszta közönséges vászon, kisebb értékű és csekélyebb súlyú tárgyaknál pedig erős csomagoló papir használható. Vászon- vagy papirburkolattal bíró csomagokat, göb nélküli zsineggel többszörösen és jó szorosan atkötöni, a zsineg keresztési pontjain pedig pecsétviasszal lezárni kell. A pecsételésnél vésett pecsétnyomó használható.

3. A czimzésnél kiváló gond fordítandó a czimzett vezeték- és keresztnevének vagy más megkülönböztető jelzésnek (pl. ifjabb, idősb, özvegy stb.), továbbá a czimzett polgári állásának vagy foglalkozásának és lakhelyének pontos kitételére; a Budapestre és Bécsbe szóló küldemények czimirataiban ezenkívül a kerület, utca, házszám, emelet és ajtó jelzése stb. kiteendő. A rendeltetési hely tüzetes jelzése (vármegye) s ha ott posta nincs, az utolsó posta pontos és olvasható följegyzése különösen szükséges.

4. A czimet magára a burkolatra kell írni, de ha ez nem lehetséges, úgy a czimfatáblácskára, bördarabra vagy erős lemezpapírra irandó, melyet tartósan a csomaghoz kell kötni. A papirlapokra írt czimeket mindig egész terjedelmében kell a burkolatra fölragasztani. Felette kívánatos, hogy a földő nevét és lakását, továbbá a czimírat összes adatait föltüntető papirlap legyen magában a csomagban is elhelyezve, arra az esetre, hogy ha a burkolaton levő czimírat leesnék, elveszne vagy pedig olvashatatlanná válnék: a küldemény bizottsági fölbdtásása után a jelzett papirlap alapján a csomagot mégis kézbesíteni lehessen. Kívánatos továbbá tehát, hogy a földő a saját

nevét és lakását a csomagon levő czimírat felső részét is kitüntesse.

5. A csomagok tartalmát úgy a czimíraton, mint a szállító levélen szabatosan és részletesen kell jelezni. Budapestre és Bécsbe szóló élelmiszereket, illetve fogyasztási adó alá eső tárgyakat (husnemű, szesz italok stb.) tartalmazó czimirataira, nemkülömben az ilyen csomaghoz tartozó szállító-levéleken a tartalom minőség és mennyiség szerint kiírandó (például szalonna 2 kilogramm, egy pulyka 3 kilogramm, 2 liter bor stb.) A tartalom ily ily részletes megjelölése a fogyasztási adó kivetése szempontjából szükséges és a gyors kézbesítést lényegesen előmozdítja.

Erdőégés.

Írta; Lovassy Andor.

Szép, verőfényes. őszi délután volt. A sárguló falevelekre aranyat hintett a bágyadt novemberi nap. Az erdőőr térdein ringatva szöske fűtű leánykáját, a kis Katót, ott ült a kunyhó előtt.

Arany haját meg-meg simogatta, piros arcát meg-megcizirógatta, közbe-közbe meg is csókoltatta.

És ilyenkor egy pár könnyesepp csordult végig a kemény ember barázdás, barna arcáról

Hely, mikor még hármacsán ültek ott azon a ledől, odvas szifán, a kunyhó előtt; hej, mikor még az a kis árva, nem volt árva! . . .

A jó Isten is csak félszemmél néz arra a gyermekre, akinek nincsen már édes anyja; azért vigyázott ő két szemmel arra a parányi porontyra, egy szivvel is két sziv melegével szerette . . .

Az első hóvirágot, az első szamóczát neki szakította le, az erdei vadméhek édes mézét a tenyerén hozta haza. Egy kis tarka hárányt is szerzett valahonnan, hadd legyen játszótársa az ő árva kis leányának.

Gyönyörű állat volt a Sima. Fehér a szőre mint a leezett hó, csak a feje volt fekete. Mély tüzi szemei úgy égtek, mint a parázs, a nyakába piros szallagra réz pergőt kötött a kis Kató és csakhamar összebarátkoztak.

Ripók, pintyökék irigykedve repkedtek a bokrokon, midün kenyérmorzzával étette a kis leány azt a tarka bárányt; de Simi nem sokat törődött velük.

Most is ott ugrált — széles jókedvében — az erdőőr körül, mintha ő is az ölébe akart volna ülni, a kis gazdasszonya mellé.

A szomorú ember pedig mesélt szép meséket, arany sarkon forgó tündér palotáról, az elátkozott királykisasszonyról, a ki eljön egyszer a kis Katóért és elviszi mesze-messze, nagy Meseországba, édes jó anyjához . . .

Itt aztán megcsuklott a kemény ember szava, egyet sóhajtott; a kis Kató is elálmosodott és elszenderedett az ölében; álmolta tovább a mesét az édes anyjáról . . .

Csendesen ringatva, bevitte a kunyhóba, lefektette a szénaágyra, betakarta puba gyapju takaróval; a Simi is oda húzódott kis gazdasszonya lábához és ő is elaludt.

Az erdőőr csendesesen, lábujhegyen ki-osont és rájuk zárta az ajtót, azután elindult éjszakai körútjára.

A jó Isten vigyáz a kis Katára is, meg a báránykára is.

Éjfeltájban felébredt az árva gyermek. Fázott! Előbb összehuzta magát a takaró

alatt, de a hideg éjszakai szél be-besikoltott a tenyérnyi ablakon.

— Apám, édes apám, gyujtsál mécesest, rakjál tüzet — susogta — a szegény kis Kató, de semmi hang, semmi válasz.

— No lám, apuka itt hagyott. Sebaj velem van Timi és ki félne akkor, midön egy ilven bátor állat őrzi a házat?

Felkelt tehát az ágyból, meggyújtotta a mécesest, azután élesztgetni kezdte a tüzet.

— Hadd legyen jó meleg kedves, hü barikam, hadd legyen; szólt a kis Kató és fahasabokat rakott a kandallóban.

Azután újra lefeküdt és álmolta tovább a mesét. nagy Meseországról, az elátkozott tündér királykisasszonyról, aki elvisyi őt az édes anyjához . . .

A Súlyom-sziklán ült az erdőőr, kezében tartotta a fegyverét és lenézett a völgybe a holdvilágos éjszakába.

Egyszerre tűz villant fel a kunyhó felül, mindig nagyobb lobogással.

Meggyuladt az erdő!

A száraz avaron végig szaladt a láng; a bokroktól tüzet fogtak az óriási bükkfak, közbe-közbe egy-egy fenyő re-esegve, ropogva szórta ég felé sziporkázó rakétáit.

Megriadt özek száguldottak el mellette nyulak, rókák, egy csapatba verődve egymásra nem gondolva, egymáson keresztül menekültek.

Fészkeikből kizavart sasok, riadva ébredő gerlek röpültek a veszedelemből: varjak serege karogott a légben: ég az erdő!

Egy tüztenger volt a lábai alatt. Lenn a völgyben fekete füstfelleg, mely szemei előtt eltakarta az ő parányi fészket, a kis kunyhót.

Kétségbeesve rohant le a hegyi ösvényen, szemeit befogva vizomláson, hegyszakadáson át tört keresztül az előtte égő poklon, az ő menyországához, hol a his Kató álmódzott az arany sarkon forgó várról, az elátkozott király kisasszonyról, a ki elviszi őt az édes anyjához.

Emberek jöttek a faluból, a zápor is megeredt és harmadnapra eloltották az égő erdőt.

A kunyhó üszkei előtt egy megszenesedett emberi csontvázat találtak, a romok közül pedig egy kis rézpergőt és apró csontdarabokat ástak ki.

Az elátkozott király kisasszony elvitte a kis Katót az édes anyjához . . .

Budapesti árutózsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása.

— Déli zárlat. —

Decz 9.

Irányzat: csendes.

Buza áprilisra	7.69—7.70
Rozs	6.59—6.60
Zab	5.48—5.49
Tengeri májusra	5.15—5.16

SZINLAP.

Ma, szerdán, bérlet 59, szám „B“

A szökött katona.

Eredeti népszinmű dalokkal 3 szakaszban.

Kezdeté 7 órakor.

Holnap, csütörtökön, bérlet 60. szám „C“

Simonyi obester.

Történeti vigjáték 4 felvonásban.

Fényképek KARÁCSONYRA!

Elsőrangú fényképekben az eddigi tökéletes, elegáns kivitelben, elismert gyönyörű gyermekképek és arc képek

hallatlan olcsó leszállított árakon

6 drb. visítkép	4 korona
6 „ cabinetkép	8 „
6 „ makartkép	12 „

Vasárnap egész nap, a visítképek féltucatját 3 koronáért készítem.

Lovag Chylinsky György fényképészműterem.

Tulajdonos:

Stegmüller Árpád.

A világhírűvé vált gyémánt

Bramer posztó kizárólag Boros Testvérek nődivat áruházában kaphatók. Divatos újdonságok megérkeztek. Olcsó árak. (2)

Czimzéseket, német, magyar fordítást és más hasonló otthon elvégezhető írásbeli munkákat teljesít egy, e téren szakavatott egyén. Szíves megkeresések e lap kiadóhivatalába kéretnek, „German Hongrie” ezimen.

Egy nagy raktár

karzatellátva, bármily célra alkalmas olcsón kiadó Deák-Ferencz utca 22 sz.

3381—1903.

Pályázati hirdetmény.

Hajdúvármegye hajduszoboszlói járáshoz tartozó 9000 lelket számláló Nádudvar községben elhalálozás folytán megüresedett községi orvosi állásra pályázatot hirdetek s felkérem a pályázni óhajtokat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket alulírott főszolgabíróhoz f. évi december hó 29-ik napjáig adják be.

A választás december hó 30-án d. e. 11 órakor Nádudvar község házában fog megejtetni,

Javadalmazás:

I. 1600 korona fizetés, mely havi előleges részletekben szolgáltat ki a községi pénztárból.

II. Szabályrendeletileg megállapított látogatási és — halottkémlési díjak.

III. Tanyai látogatások és műtétek magánmegegyezések szerint.

Hajduszoboszló 1903. dec. 6

Nábráczky
főszolgabíró.

3020—1903.

Pályázati hirdetmény.

Hajdúmegye, hajduszoboszlói járáshoz tartozó püspökladány községben a lemondás folytán megüresedett adóügyi jegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felkérem pályázni óhajtokat, hogy az 1883. I. t. cz. 6. §-a, illetve az 1900. XX. t. cz. 3. §-a értelmében felszerelt pályázati kérvényeiket alulírott főszolgabíróhoz f. év december hó 28. napjáig adják be.

A választás Püspökladány község házában December hó 29-én d. e. 10 órakor fog megtartatni.

Javadalmazás:

1. Készpénzfizetés-évnegyedes utólagos részletekben fizetendő 720 korona.

2. Lakbér 200 kor. évnegyedenként utólag fizetve.

3. 35 hold 542 öl szántóföld, melynek adóját a község fizeti.

4. Magánmunkálatokért a szabályrendeletileg megállapított díjak.

Hajduszoboszló 1903. decem. 6.

Nábráczky
főszolgabíró.

Szenzáció!

Nagy karácsonyi vásár!

eddig még nem létezett olcsó árak mellett.

120 cm. széles fin. ruhaszövetek	39 kr.
Francia delainek	37 „
Francia flanellek	39 „
Szeles tennis flanellek	15 „
Divatos pongis selymek	65 „
Blouz selymek	45 és 55 „
Ruha zephyr	17 „
Mosó bürö	45 „

Továbbá gyönyörű alkalmas ajándékcikk: boak, esikpegallerek, selymekendők és salak, diszkötők, kézimunkák, divánpárnák, plüs utitakarók, legyezők, nyakkendők óriási választékban.

Bosznay J. és Társa

divatruházában, Debreczen Kossuth-u. 5.

Donogán és Somossy

Kunz József és Társa Utódai
Debreczen, Kistemplombazár

Ujonnaan átalakított áruház.

Nagy karácsonyi vásár.

Leszállított árak.

Szövetek, barchendek, flanellek, mosó bürönyök. (1)

Egy jó eszébe tea kedvelők, kérjétek mindenütt a világ legjobb és legfinomabb teáját

Indra tea

Melange a legfinomabb China, India és Ceylon ői Valódi csak eredeti csomagban, Raktárak a felragaszokon láthatók.

Főraktár Debreczenben Kontsek Gőzánál.

BRÁZAY FELE SŐSBORSZESZ

NAGY ÜVEC
ÁRA: 2 KORONA
KIS ÜVEC ÁRA: 1 KORONA
HASZNÁLATI UTASÍTÁS MINDEN ÜVEGEZHEZ
MELLÉKELVE VAN!

Haszonbérlet.

A szatmármegyei Nagy-Ar községben (vasuti állomás: Penyige vagy Fehér-Gyarmat) kastéllyal és gazdasági épületekkel ellátott

mintegy 1000 k. h. nemesi birtok

135 holdnyi őszi vetéssel

12 évre haszonbérbe kiadó.

A terület 384 k. h. szántóföldből, 375 kh. rétből, 175 kh, legelőből, 26 kh. erdőből és kertből belsőségből stb. áll.

Ajánlatok alulírott igazgatósághoz nyújtandók be.

A debreczeni első takarékpénztár igazgatósága.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostáru szemköz.